

FRANCIJA SI INDOKINE NE BO MOGLA OHRANITI VZLIC RAZLIČNIM TRIKOM

Indokina je velika dežela, bogata na prirodnih zakladih. Do časa, ko je Japonska šla v vojno, je bila Indokina francoska kolonija. Japonska armada jo je "osvobodila" ter jo proglasila za samostojno državo—seveda pod japonsko politično in ekonomsko kontrolo. Po porazu Japonske je Francija hotela Indokino nazaj, toda domače prebivalstvo je sklenilo, da bo neodvisnost svoje dežele branilo. In res Francijo vojna v Indokini veliko stane. Po zlomu Hitlerjeve Nemčije je bila Francija brez armade in brez orožja. Nekaj municije ji je dala Anglija in še več pa Zed. države. Tako je Francija začela obnavljati svojo armado in jo s pomočjo angleških ladij ter z ameriškim orožjem poslala v Indokino. Toda domačini so se ji uprli s tolikšno silo, da je morala francoska vlada poslati v Indokino ojačanja, toda domačinskih čet ni mogla paraziti. Okupirala je le obrežna mesta. Ker je ta kampanja veliko stala, so začeli mnogi poslanci v francoskem parlamentu protestirati in zahtevali, da naj vlada sklene sporazum z uporniki. Res se je začela pogajati z nekaterimi glavarji, priznala nekako domačinsko vladno pod vodstvom "cesarja" in Indokino priznala za "dominjon". Tako bi Indokina postala avtonomna pod francosko "zaščito" in prirodna bogastva pa bi ostala francoska last. Toda vlada v Parizu je delala račun brez krčmarja.

V Indokini je namreč močno ljudsko gibanje, enako kakor na Kitajskem, ki mu načeljuje komunist Ho Či Minh. To revolucionarno gibanje je proglasilo Indokino za neodvisno državo, ki je s Francijo v vojni. Svojo državo je prekrstilo v Viet Nam. Viet-namski revolucionarni armadi francoske čete ne morejo do živoga. Francoski trik z ustanovitvijo lutkarske vlade se ni obnesel ker večina Indokine je pod novo vietnamsko vladno. Francosko poveljstvo se je vseeno nadejalo, da jo bo v stanju poraziti, toda med tem je zmagala nad Kitajskim komunistična revolucija in Viet Nam meji ob Kitajsko. Vlada v Parizu je uvidela, da na kako nevtralnost nove Kitajske ne more računati od kar je Čiang Kaišok zbežal na Formozo.

A zgodilo se je še nekaj česar francoska vlada ni pričakovala: nova kitajska vlada je priznala Viet Nam in poslala poslanika k Ho Či Minhu in nato je isto storila tudi Sovjetska zveza. V Parizu so osupnili kajti korak vlade v Moskvi jih je presenetil. Francoska vlada je izročila ruskemu veleposlaniku v Parizu, Bogomolovu protestno noto, v kateri pravi, da je sovjetsko priznanje Viet Nama Franciji sovražno dejanje. Aleksander Bogomolov je noto vrnil z izjavo, da je za sovjetsko vladno nesprejemljiva.

Zelo možno je, da bo kitajska vlada z odobritvijo Moskve sklenila z Viet Namom obrambno zvezo. Tako bo dobil Ho Či Minh podporo komunistične Kitajske in ker je Francija z njim v vojni, bo to pomenilo, da je tudi Kitajska v vojni s Francijo. Položaj za Francijo v Indokini je postal vsled teh dogodkov še bolj neugoden. Ako se iz Indokine umakne, bi s tem pokazala svojo brezmočnost in podjarmljena ljudstva v

(Konec na 3. strani.)

Kras temeljito pogozdujejo

V Jugoslaviji so se načrtno lotili reševanja gozdarskega vprašanja na demokratski listi. Morda tudi on verjame, kakor senator Byrd, da hoče Truman napraviti demokratsko stranko za orodje socializma. Ampak ako ga bomo od Trumana pričakovali, ga nikoli ne bo.

Tako so že leta 1948 omogočili večja pogozdovanja. V tem letu so posadili 1.100.000 sadik in posejali 2.100 kg raznega semena.

Začeli so tudi s širokopotežno akcijo, da spremene stare borove nasade, ki so svojo nalogo že izpolnili s tem, da so golo zemljo že toliko popravili, da je mogoče vanjo saditi iglavce in listavce, ki bodo tvorili bodoče gozdove na Krasu. V primerno razredčene borove nasade vnašajo nove drevesne vrste zlasti razne listavce, v višjih legah pa tudi jelko, ki prav dobro uspeva. Pri saditvi listavcev se drže načela, da je boljše zasajati plemenitejšee drevesne vrste, ki imajo prvostren les. Zato nasajajo domači kostanj, oreh, hrast pa tudi murvo, ki bo prišla prav pri gojitvi sviloprejk. Razen tega sade seveda tudi jesen, javor, lipo, udomacene eskote, cedre, ciprese itd. Dandanes je že popolnoma uveljavljeno prepričanje, da so za Kras tudi plemenitejšee vrste dreves in ne samo črni bor, ki ga sade samo še na najslabših terenih ali pa, kot pri mesu drugim drevesnim vrstam.

Današnji način dela na Krasu spremlja prebivalstvo z razumevanjem in sodeluje pri množičnih akcijah pri pogozdovanju. Lani so za primer opravile množične organizacije prostovoljne dela za pol milijona din. Zlasti se zanimajo za obnovo gozdov pionirji, ki so jim dodelili v upravljenju kar cele kraške predele.

— L. T.

Kadilci cigar se redijo

Nekoč je bilo izdelovanje smotk — ali kot jim pravimo domače—cigar, zelo velika obrt. Prvi predsednik AFL, Samuel Gompers, je izšel iz nje. In tudi par najuspešnejših tajnikov nekdanje močne, delovne, bojevitve socialistične stranke.

Ko pa so se družbe tobačnega kartela zavzele razširiti svoj trg za cigarete in v ta namen potrošile v oglašanje milijone dolarjev, da jih bi prikupile tudi med ženskami, je začela zahteva po cigarah padati in eden uradnikov znanega tobačnega konzorcija je nedavno dejal, da vselej, ko umrje kadilec cigar, je enega kadilca zanje manj.

V cigaretah je namreč več dobička in izdeluje se jih v masni produkciji lagije in veliko cenije kakor pa cigare.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Daniel H. Hoan, ki je bil skozi 24 let župan milwauškega mesta, bo letos spet kandidiral za senatorja na demokratski listi. Morda tudi on verjame, kakor senator Byrd, da hoče Truman napraviti demokratsko stranko za orodje socializma. Ampak ako ga bomo od Trumana pričakovali, ga nikoli ne bo.

Shod o Jugoslaviji, na katerem sta govorila Mirko G. Kuhel in Milan Medvešek, je bil dobro obiskan. V dvorani je bilo nad 300 ljudi. Precej jih je prišlo tudi iz sosednih naselbin (Waukegan, Grand Havena, La Salla, Joliet itd.) Povedala sta, kako se v Jugoslaviji gradi, kakšne so nove tovarne, kako so vlaki natrpani in da bo v zelo nekaj let predno bodo razmere urejene in normalne. Manjka kajpada še veliko raznega blaga za splošno potrošnjo in gospodarski boj kot držav kominforma načrta jugoslovanske petletke gotovo ni bil v korist. Hvalila nista pretirano in tudi grajala ne več kot se jima je zdelo potrebno. Umevno, da je bilo imenovanih v novi Jugoslaviji na odgovorna mesta precej takih ljudi, ki si morajo skušnje za svoje naloge že pridobiti. Strokovno izvežbanih ljudi bo nova industrializirana Jugoslavija veliko potrebovala, ker brez njih je modernizacija nemogoča. Tudi nesposobnost je nujno trebati, ker ako so odgovorni funkcionarji nevedši za svoje naloge, lahko store veliko več škode kot pa koristijo.

Na vprašanja so bili dani zadovoljivi odgovori. Vsakdo, ki je šel tja iz Zed. držav, se lahko vrne, ako si je dobil povratno dovoljenje. Nič mu ne dela zaprek. Toda nekateri so šli tja z izjavo, da ne mislijo več nazaj temveč gredo v Jugoslavijo za stalno. Takim kajpada ni mogoče več nazaj. Nekateri Američani so se današnjim razmeram tam že privadili—ali saj ne kritizirajo ne. Eni pa kajpada mislijo na udobnosti, ki so jih imeli tu in radi pokritizirajo, kako jim je bilo v Ameriki in kako vse drugače in slabše je tam. Tudi s svobodo v Jugoslaviji niso zadovoljni. Je drugačna kot v Zed. državah — tam ji pravijo "ljudska demokracija". In najslabše za Američane — ako nimajo posebnih privilegijev — je tam to

Primerjati razmere v Jugoslaviji z ameriški ali z ameriško življenjsko ravno (standardom) je napačno. Pravilno je le, ako se jih primerja z razmerami v predvojni Jugoslaviji — in naravno — zelo veliko ljudi trdi, da so bile boljše kakor sedaj. Je bržkone resnica, ker od kar je ukinjena UNRA, ne dobi Jugoslavija od zunaj nikakršne podpore — pač pa, kot že rečeno, so ji gospodarsko in s propagando nagajale njene bivše zaveznice, združene v kominformu, in ameriški ekonomski blok. Sedaj je dobil Tito nekaj kredita v Ameriki in sklenil je dokaj ugodno trgovsko pogodbo z Ansebnih privilegijev — je tam to

(Konec na 3. strani.)

Nekaj o naših stvareh

V ponedeljek 13. februarja zvečer bo seja upravnega odbora Proletarca ter drugih prijateljev lista, da razpravljamo in sklepamo, kako zasnovati kampanjo v tem jubilejnem letu Proletarca in kako ga oteti iz dolga. Ta seja bo izredno važna in je potrebno, da se je vsi udeležimo.

Zelo izvedljivo bi bilo sledeti: Velika jubilejna priredba v korist Proletarca v Detroitu za časa konvencije SNPJ.

Piknik v korist Proletarca v Chicagu to poletje in v jeseni jubilejna priredba.

Priredbe v korist lista skozi to leto in vsaki večji naselbini. Aranžirati jih bi morali lokalni naročniki, ki se bi morali v ta namen sniti ter se domeniti o pripravah.

Jubilejna številka Proletarca naj bi izšla koncem leta. Ob vsaki priliki podvzeti kolekto v tiskovni sklad Proletarca.

Ker lani nismo podvzeli nobene organizirane akcije v korist lista, kakor smo storili leto prej, je dolg jako narastel. O finančnem stanju bo na seji 13. februarja poročal upravnik, in o drugih stvareh usodnik.

Glede koledarja bo upoštevan upravnikov nasvet, da se prične z nabiranjem oglasov vanj že pomladi in gradivo naj se v naprej pripravljajo, neglede ali bi ga sodrujčki pravočasno poslali ali ne.

Sedanja zamuda je nastala največ po krivdi tiskarne, ki je pričela z delom šele ko je prejela vse spise, oglasne in klišee. Ako bi delala sproti, kot delajo pri drugih koledarjih, bi bilo delo uredniku jako olajšano, ker bi vedel koliko gradiva mu je še treba poslati, tako pa je moral vse izračunati, da ga ni bilo preveč in nepremalo.

O teh vzrokih je bilo obširno pojasnjeno v eni prejšnjih številki Proletarca in svetovano je bilo, naj pojasnimo stvar tudi v Prosveti, kar se zgodi.

Upravnik Anton Udovih piše v svoji koloni na 2. strani o jubileju milwauškega pevskega zbora "Naprej". Njegova slavnost 40-letnice se bo vršila v nedeljo 12. februarja.

V soboto 11. februarja priredi veseliško žensko društvo NADA št. 102 SNPJ. Vršila se bo v jednotni dvorani.

(Industrial Worker)

"Torej to je vse, kar je ostalo po dobi atomskih in vodikovih bomb od mojih potomcev."

Jugoslavija v velikih akcijah za uporabo prirodnih bogastev

Rudarstvo nudi velike možnosti. — Razmah lesne
industrije. — Ali bo Avstrija premenila tok
reke Drave? — Gradnja novih hidrocentral.

Velikansko bogastvo raznih rud v Jugoslaviji nudi zelo ugodne pogoje za razvoj v rudarstvu. V predvojni Jugoslaviji so se zelo malo brigali za geološka raziskovanja. Takoj po osvoboditvi pa se je začelo smoterno geološko raziskovanje po vsej državi. Veliko jugoslovanskih premogovnih bazenov, ki ležijo raztreseni po vseh krajih v državi, niso prej dovolj raziskali, zato niso bile znane količine premogovnih plasti. Geološke skupine so v nekaj letih raziskale posamezne kraje in dale pobudo, da so odprli nekaj novih rudnikov. Tako bodo v srednji Bosni odprli dva nova premogovnika med Zenico in Krakom. One v Zenici, Brezi in Kaknju so precej razširili. V tuzlanski oblasti odpirajo dva premogovnika. V Randžsku se pripravljajo odpreti velik premogovnik pri Plevljah. Geološka raziskavanja so odkrila v primeri s predvojnimi rezervami za nekaj milijard ton nadaljnjih premogovnih ležišč.

V centralnem rudarskem inštitutu delajo razna laboratorijska raziskovanja za izboljšanje premogove kakovosti. Podlaga za industrializacijo jugoslovanske države je veliko železne, manganove, kromove in še drugih rud. Našli so nova velika ležišča železne rude, ki bo mogla skupaj s sedanjimi rudniki popolnoma kriti potrebe v železarstvu. Manganovih rudnikov ni imela stara Jugoslavija. Po osvoboditvi so geološke skupine v kratkem odkrile veliko ležišč rude in nekatere manjše ležišča so že začeli izkoriščati. Odprli bodo velik manganov rudnik v Makedoniji.

Jugoslavija je ena izmed najbogatejših evropskih držav v kromu. V predvojni Jugoslaviji so imele inozemske družbe glavno besedo v izrpanju kromove rude in se še od daleč niso zmenile za iskanje novih ležišč. Danes so našli nova ležišča v Makedoniji in na Kosmetu.

Lani so odprli na Kopaoniku rudnik svinčene in cinkove rude. Tudi v Črni gori odpirajo dva rudnika te vrste. Raziskovanja in pripravljala dela pa se vršijo še na petih drugih mestih, kjer so našli bogata ležišča teh kovin.

V Srbiji in Makedoniji raziskujejo geologi že dalje časa bakrena ležišča.

Molibdena niso izkoriščali pred vojno. Med drugo svetovno vojno je bil odprt velik rudnik molibdena. Po osvoboditvi so našli geologi velikanska ležišča te kovine. S tem so ustvarjeni pogoji, da odpre Jugoslavija enega največjih molibdenovih rudnikov v Evropi. Sedaj pripravljajo posebne naprave za predelovanje te kovine.

Raziskovanje nafte je bilo pred vojno večinoma v rokah

(Dalje na 3. strani)

Unijsko gibanje sedaj jako zavoženo

Philip Murray in Walter Reuther sta v svojih proglasih za izčiščenje takozvanih komunističnih vodij iz unij CIO mislila, da bosta s tem svoje organizacije utrdira. V resnici je nastala v njih še večja napetost. Tiste, ki so bile označene za komunistične — oziroma, da so pod komunističnim vodstvom, pa so sedaj zaradi boja proti njim v razkroju.

Unija delavcev v tovarnah poljedeljskih strojev (Farm Equipment, CIO) je bila ena izmed onih, ki jo je eksekutiva CIO dala na črno listo ter ji ukazala, naj se združi z unijo avtornih delavcev, kateri načeljuje omenjeni Walter Reuther. Ni ubogala, pa se je rajše združila z unijo električarjev, ki je tudi pod vodstvom CIO. Toda eksekutiva CIO ji je po nalogu svoje prejšnje konvencije napovedala "čistko", enako uniji rudarjev v kovinskih majnah in v tipilnicah, uniji pisarniških delavcev in nekaterim drugim.

Unija delavcev v tovarnah poljedeljskih strojev se je v tem procesu notranjega boja ohranila le še v par tovarnah. Unija električarjev pa izgublja bitke v večini sedanjih sporov z delo-

dajalci — prvič, ker je CIO ustanovil proti nji novo unijo, in v drugi, ker imajo delodajalci vzrok odbijati njene zahteve, češ, saj je vas celo konvencija CIO označila za "subverzne" za komuniste in za nezanesljive — čemu se naj pogajamo z vami! Mi bomo priznali le "bona fide" unijo, vas ne ve!

Unija pisarniških delavcev CIO, pa se ni mogla nikjer uveljaviti, čeprav se tako pod levčarskim (komunističnim) vodstvom. Zato ji gre sedaj, od kar jo ima eksekutiva CIO na črni listi, toliko slabše. Philip Murray pravi, da ako bi bilo njeno vodstvo zakaj, bi imela lahko že milijon in tudi več članov, namesto le nekaj tisoč. V Chicagu je priznana le v par podvzetjih med njimi pri SNPJ.

Unija rudarjev je bila lansko jesen in letos v svojih bitkah z delodajalci tudi tepena, vsled neugodne propagande proti nji — češ, konvencija CIO je vas označila za komuniste in sopotnike — s subverznejši pa notemo opravka. Prednica te unije je bila pred prvo svetovno vojno Western Federation of Miners. Bila je radikalna in poknji socialistični vodja Eugene V Debs

je močno podpiral.

Medtem pa je njen največji lokal rudarjev v majnah bakra, v Silver Bow County (Butte) v Montani postal navadna kompanijska unija. S pomočjo agentov provokatorjev, ki so se predstavljali za radikale, in z vestnim sodelovanjem odbora tega lokala v Butte, ki je služil interesom magnatov bakra rajše kot koristim rudarjev, so se leta 1914 dogodili v Butte-u veliki nemiri. Unija je bila uničena v njih. A se je obnovila spet pod levčarskim vodstvom, do veljave pa je prišla šele pod Rooseveltom.

Sedaj njene postojanke vsled omenjenih vzrokov spet padajo — v Arizoni, v Coloradu in kjer še drugod so kovinski rudniki. Tudi unije, ki so odločno zoper "komunizem", ne napredujejo. Nastala je v njih nekaka stagnacija. Vodstva jo skušajo odpraviti z zahtevami za penzije, a neuspehi unije premararjev (UMW) niso bodrilni. Teško gre, pa tudi če skušajo sedanji krmarji CIO biti še tako patriotični in antikomunistični.

Predsednik AFL, William Green, pa se sonči s kopo druge unijske aristokracije v Floridi, kakor vsako zimo. To ugodje si

NAPREJ Milwaukee, Wis.

praznuje v nedeljo 12. februarja
v dvorani Mayer Post
jubilej svoje

40-LETNICE

Bogat koncertni spored. Vpri-
zorjena bo igra "Trije vaški
svetniki. Vabljeni vsi!

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDŌ

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do petka
popoldne za priobčitev v številki naslednjega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz Business Manager: Anton Udovtch

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2-2864

ABRAHAM LINCOLN

Leto za letom mu ob priliki obletnice njegovega rojstnega dneva dnevniki, tedniki in revije pojejo slavo. In sedaj tudi radio in televizija.

A dokler je živel, temu ni bilo tako.

Pokojni socialistični vodja Eugene V. Debs, ki je Lincoln visoko čislal, je pred mnogimi leti v raznih knjižnicah prepisal iz dnevnega ter drugega tiska ter iz govorov razne napade, ki so se sipali na tega velikana ameriške zgodovine kakor ploha v hudojru.

Citiral je iz takratnih najvažnejših dnevnih ter drugih listov surove stavke o človeku, ki da bo zapasel deželo, upropastil njeno bodočnost in s svojim "zmešanim" radikalizmom zavedel ljudstvo v zmedo.

Lincoln je sedaj velikan v naši zgodovini — bolj kot katerikoli drugi predsednik te republike.

Carl Sandburg je o njegovem življenju napisal najboljšo knjige. Resnično poglavje o človeku, ki je v najtežjih dneh odločil, da država, razdvojen na dvoje, ne more obstojati.

Dasi ni bil fanatično proti suženjstvu, vendar je uvidel, da ne moremo imeti svobodo na severu in suženjsko rajo na jugu.

Lincolnov princip je zmagal in od one dobe naprej se je ekonomski razmah Zed. držav skokoma večal. Toda jug je še ostal jug. Osvobodeni zamorci so ostali v obeh juga še vedno sužnji in še danes se tam bore za enakopravnost, v kolikor to morejo.

V tem listu smo že večkrat omenili, da veličino človeka v zgodovini poudari ne samo njegovo delo temveč tudi kako umre.

Lincoln je atentator ubil v gledališču. Napadi nanj — namreč na Lincolnu, so s tem mahoma prenehali. A če bi živel, morda bi mu zamorci očitali, da jih je osvobodil ne papirju samo, ne pa v resnici. A storil je vse kar je zmožal za navadnega človeka prezident, ki so mu njegovi kritiki očitali v življenju neotesanost, nelikaničnost in pa da je vrh tega le navaden tesač za uglajanje železniških pragov.

KAJ BO PREDSEDNIK TRUMAN V OČEH AMERIŠKE IN SVETOVNE ZGODOVINE?

V New Yorku građe velikansko palačo, ki naj bo novi dom organizacije Združenih narodov.

Svojo prvo palačo ima v Genevi v Švici. Je ogromna stavba in stala je prav tako milijone dolarjev kakor bo ta, ki jo sedaj postavljajo v New Yorku. Stavbišče zanjo je podaril potomec oljne dinastije, John Rockefeller ml. Pogojno seveda, da je dotično vsoto lahko odbil od svojega dohodninskega davka. Torej je resnični prispevatelj stavbišča stric Sam, a Rockefeller pa ima sloves radi tega daru.

Organizacija združenih narodov je bila največji sen pokojnega Roosevelta. Predsednik Truman, ki ga je nadomestil, ji je napravil nagovor; klical je v mir. V vzajemnost.

A vse se je glasilo z vseh strani nekam nepristržno, neiskrno — brez da bi kdo res pokazal kaj vere v OZN.

Njenega kovarja, ki so ga vsi pričakovali sebi in vsemu svetu v vzpodbudo, ni bilo več. Zakopan je v Hyde parku.

V Genevi samuje palača lige narodov, v kateri se leno prenika nekaj komisij sedanje organizacije združenih narodov, v nji je nekaj stotin klerkov in drugače pa izgleda kot ogromna mrtvaščina. Urednik tega lista jo je opisal v Proletarcu in v Ameriškem družinskem koledarju.

Palača družstva narodov je bila zgrajena v veri — oziroma v duhu Wilsonove zamisli za mir. Wilson je skrušen umrl. Liga narodov ni nikdar postala društvo miru.

Rooseveltova organizacija združenih narodov je prav tako le ustanova za prerekanja in intrigranja — dasi ne po njegovi krivdi.

Tajnik OZN, Tygre Lie, je obupan, dasi tega ni še kar tako naravnost izjavil. A dejal je, da ga več ne mika še v nadalje sprejeti to službo. Zastopniki malih dežel se v OZN na sejah pomenjujejo med sabo: ne bo nič — zaman prihajamo na ta zborovanja v Lake Success — to je navsedenje le tribuna, s katere se kregata med sabo Sovjetska zveza ter Severna Amerika; namreč Washington in Moskva.

Ta drama traja dalje.

Začela se je z napovedjo "mrzle vojne" med njima.

Kdo jo je prvi pričel — o tem si državniki nišo ali pa si nočejo biti na jasnem. Moskva trdi, da vse vojno hujskanje prihaja iz Zed. držav in sekundna jim Anglija. Washington odgovarja, da je tej napetosti kriva sovjetska komunistična agresivnost in brutalnost, ki jo uganja nad podjarmljenimi ljudstvi.

Vzlic temu — zgradba OZN se pod vodstvom stavbinskih mojstrov dviga, toda zgradbi miru po svetu pa so tla bolj in bolj izpodjedana.

Vlada Zed. držav Rusiji nič ne zaupa. Računa, da je vojna z njo več kot mogoča — mnogi menijo, da je neizogibna, pa brze v naših arzenalih z izdelovanjem atomskih bomb. Baje jih imamo že na klatfere visoko.

To bi se morda koncem konca še nekako umirilo, a v Washingtonu, v New Yorku in v Londonu so se domenili, da se sovjetska agresija pomika v srdozemlje kakor lava in treba jo je zažetiti.

Predsednik Truman je prišel pred zvezni kongres in mu proglasil svojo doktrino borbe proti komunizmu vsepovsod po svetu. Predstava je bila seveda že v naprej pripravljena — treba jo je bilo le še dramatizirati.

Od tedaj dalje gre s slabega na slabše.

PRVNI ŽITNI SILOS V SLOVENIJI. — V naši deželi pravimo skladiščam za spravlanje žita "grain elevators". V Jugoslaviji jih označujejo "silos". Gornje je slika prvega takega skladišča, ki je bilo lani zgrajeno v Sloveniji.

Z UPRAVNIKOVE MIZE

Anton Udovtch

Vsak dan tekem življenja nekdaj kaj slavi ali proslavlja, se nečesa spominja na gotov dan; na nekaj kar je bilo poglavito v njegovem življenju in take stvari se potem slave leto za letom dokler obstoja — pa bilo to v življenju posameznika ali organizacije ali države.

Eno takih zelo redkih prisolav bo imel milvauski pevski zbor "NAPREJ" prihodajo nedeljo 12. feb., ko bo proslavil 40-letnico svojega obstanka.

"Želo redko slavnost", sem dejal, ker malo je zborov v Ameriki, ki bi se mogli ponášati s tako častno obletnico. Saj če pomislimo — delati 40 let na kulturnem polju, je to res nekaj kar bi morala vsa naselbina slaviti.

Take dneve bi morali proglasiti za kulturni praznik naselbine. Vzdržavati pevski zbor je vse kaj drugega kakor pa kake druge organizacije, kot so društva in podobno. V podpornem društvu da le plačaja svoje obljuge pa si lahko član; bržkone, da poseča društvene seje raznih organizacij komaj 5% članstva, ne velja pa to za pevski zbor. Ako se aktivno ne udeležuje saj 75% članstva, to je pevec in pevk, potem zbororovo življenje ni dolgo. Kdor izostaja od vaj, škoduje sam sebi in zboru, ker učitelj mora biti vseeno plačan, če so na vaji vsi pevci ali samo polovica. In zbor, ki je šel skozi štiridesetletno delovanje, je marsikaj poskusal. Koliko tisoč ur prostovoljnega dela je moral nekdaj žrtvovati, da se lahko proslavlja ta jubilej! Pa ne samo čas, tudi denar je treba žrtvovati pri tem — in zakaj? Zato, da je naša pesem živeła v naselbini vsa ta leta, da se lahko zbero oni, ki so aktivni in s po-

nosom reko, 40 let smo te držali pri življenju, kar je lep rekord in vsa čast onim, ki imajo za službo za to. Ali bo njim dal kdo kaj priznanja? Upam da! Da bo naselbina dala njim priznanje v tem, da jih poseti v polnem številu na omenjeni dan ter stem pokaže, da upošteva one, ki se trudijo ohraniti našo pesem.

Niso mi znane podrobnosti tega zbora skozi vsa ta leta, moral bi jih opisati kdo, ki se je udeleževal v njemu, kar upam, da bo ob priliki kdo storil.

V imenu uprave in Prosvetne matice, katere je omerjen zbor član, "Napreju" ob tem redkem jubileju iskreno čestitam. Njegovo ime že samo na sebi muveva — ne zahteva Ključem in želim, še na mnogih leta "NAPREJ"!

Da bo spored izredno bogat priča to, da bosta sodelovala, tudi moški zbor "Lilija" in zbor "Planinska roža." Poleg njih bodo gostovali na tej slavnosti tudi čikaški igralci Progresivnih Slovencev krožka 9, ki nastopijo z igro "Trije vaški svetniki". Toraj kot zgleđa bo to res velik praznik za naselbino, ko tako lepo vsi skupaj sodelujejo.

V Chicagu je bila ta igra uspešno vpriporjena in dobro sprejeta. Uverjen sem, da bo v Milwaukeeju ravno tako. Obilo uspeha vsem!

Zdaj pa z rednim poročilom naprej:

O se nekaj: V Prosveti sem čital, da je naš zastopnik Anton Jankovič zbolel in da je v bolnišnici. Proletarec se pridružuje Prosveti v želji, da bi Tone čimprej okreval — tudi mi mu kličemo — ne se podat!

Oakland, Calif. — Anton Tomšič je poslal listu v podporo

Moskva — se zdi — v tej igri z mrzlo vojno ni hotela prenehati in tako smo dobili iz Washingtona obvestilo: ker ni na oni strani (v USSR) se nobene volje za spravo, odredim, da naj ima naša vojna produkcija nalogo izdelati hidrogensko bombo.

Propaganda trdi, da je tisočkrat jačja kot pa je atomska bomba in menda pettisočkrat močnejša kot pa je bila prva naša atomska bomba, ki je bila vržena na Hirošimo ter v sekundi pokončala 140.000 ljudi. Sedanja lahko spremeni v smrt in prah v sekundi milijonska mesta — torej čemu graditi palače miru, ker vzame nič koliko dela in na milijone dolarjev stroškov, ko pa bo nekega dne vse mahoma pokončano?

Harryja Trumana oglašajo za zgodovinskega predsednika Zed. držav — prvič vsled njegove protikomunistične doktrine, in v drugič vsled njegovega povelja, da naj sedaj, ko nam preti nevarnost napada, izdelujemo tudi hidrogenske bombe — ne zato, da jih bi mi proti komu rabili v svrhu napada, ampak da se bo možni napadalec stokrat premislil predno bi storil kak drzen korak.

Nesreča pri vsem tem je, da oboroževalna tekma vedno privede v vojno. To potrjuje vsa zgodovina.

In druga nesreča je, da sedanja vojna histerija in strategija ne stremi več po uničenjih "sovražnih" oboroženih sil temveč le po porušenju mest in masnemu pokolju civilnega prebivalstva.

\$14.50, ki jih je nabral med posetniki banketa v Slovenskem domu v San Francisco. Vse priznanje Big Tonyju, da še na banketu misli, kako bi Proletarcu pomagal. Poleg tega je poslal tudi naročnino za novega naročnika, ki ga je on dobil in to je Leo Koenig iz San Francisco. Da bi le večkrat imeli take pojedine!

San Bernardino, Calif. — Vincent Pugelj pošilja pozdrave iz tega kraja in potoži, da imajo slabo in mrzlo vreme. Šel je tja v namenu, da se bo na soncu malo opalil, pa mu vreme ni bilo naklonjeno.

San Francisco, Calif. — Lorenz Chelhar je poslal denar za Kernov slovar in berilo.

Sherman Oaks, Calif. — John Selak je obnovil naročnino, poslal za koledar in listu v podporo \$10.50, ter dodal kratek dopis, v katerem omenja, da pogoša one strani Proletarca, ki so bile začasno odvzete. Radi tega je tudi toliko prispeval, da bi listu pomogel; pridjal tudi razglednico, na kateri je slika lepega hotela in pa pripomba, da kadar kdo potuje skozi Burbank, Calif., se lahko v njemu oglasi za izvrstno postrežbo. V današnjih dneh, ko ljudje veliko potujejo, posebno v Kalifornijo, sem prepričan, da se bo njegovemu vabilu marsikdo odzval — ker "svoji k svojim" še vedno velja.

Florence, Colo. — Agnes Lukman je obnovila naročnino in prispevala listu v podporo \$1.

Walsenburg, Colo. — Mary Tomšič je obnovila naročnino in pravi, da ji je zelo žal, ker ne more pomagati s kako podporo Proletarcu. O — saj razumemo; mogoče se bi dalo ob priliki kakkega naročnika dobiti, kar je tudi podpora listu.

Joliet, Ill. — Louis Gornik je obnovil naročnino.

La Salle, Ill. — Frank Zibert je obnovil začasno naročnino.

Hammond, Ind. — Mrs. John Yuratovich je poslala vsoto za koledar.

Indianapolis, Ind. — John Yeran je obnovil naročnino.

Astoria, L. I. N. Y. — Mike Trojanssek je obnovil naročnino.

Burton, Ohio — John Brescak je naročil ponovno knjig za \$9.50 in 50c pa prispeval listu v podporo. V novembru sem mu jih poslal precej velik kup, pa kot zgleđa je že vse prečital. Žal, da spet ne bom imel vseh kot jih želi. Pa saj znijm se je nekako lahko "poglihati".

Cleveland, Ohio — Andy Božič, o katerem sem že minuli teden nekaj malega sporočil, da je prinesel v imenu kluba št. 49 JSZ \$100, listu v podporo in \$18 članarine Prosvetni matici za isti klub, je bil tu par dni. Ne vem kakšne vtise je odnesel iz Chicaga, najbrž ne najboljšie. Mislim sem, da se še vidimo, pa se nisva. V petek se je udeležil letne seje Slovenskega delavskega centra; ko je seja minila sem šel jaz domov, ker je bilo že pozno, pa tudi navado imam, da grem nekaj časa spat vsako noč. V soboto sem bil ves dan v uradu do sedme zvečer, nato sem šel večerjat in se nisem vrnil. Med tem je pa Božič prišel v urad, kar mi je povedal urednik. Zvečer pa je odpotoval.

O tem klubu bomo ob priliki več govorili; zadnjič, ko je klub št. 27 JSZ prispeval, kot je bilo že poročano, sem dejal, da se najbrž ne more noben klub ponášati s toliko požrtvovalnostjo, pa je drugi klub v ravno istem mestu prekorlačil znesek prejšnjega. Žal, da ni še več takih klubov. Pa saj Cleveland je glavno pozorišče vsemu slovenskemu gibanju.

Cleveland, Ohio — John Kriebel je poslal znesek za 15 naročin, med njimi, o katerih še nisimo poročali so Stefie Tomšič, Camilius Zarnik, Frank Svigel in Andy Korenčić. In listu v podporo so prispevali John Božič \$2, Andy in Mrs. Korenčić \$2, John Kozel \$1 in trije prijatelji \$1.

Se Cleveland — Anton Jankovič, o katerem sem že v začetku omenil, da je bolan, je nam poslal naročnino za Johna Lužarja, Cirila Urbančiča, Antona Veharja in Michaela Verbicha; to so

(Konec na 3. strani.)

Joško Oven:

RAZGOVORI

Predsednik Truman je odobrill načrt za izdelavo nove vodikove bombe, o kateri se je zadnje tedne toliko govorilo. S tem odlokom se je resno začela atomska tekma med zapadom in vzhodom. Kakšen bo končni rezultat, si lahko predstavljamo — Večje blaznosti menda ne pozna zgodovina.

Homo Sapiens, triumf narave! Stari Mefisto bi krohotal, daveč se od smeha. To je torej človek, kateri hoče ukrasti ognj iz solnca, ne sebi v korist, ampak v svoje pogubljenje. To je civilizacija, kršanstvo itd. Dve strašni vojni, milijoni mrtvih in pohabljenih, pol sveta v razvalinah — ali še ni dovolj! Dinamit, nitro-bombe, atomske bombe — in sedaj še najstrašnejša vodikova bomba, katera naj bi bila končni triumf destruktije. Kaj samo ena dežela ali kontinent — podrimo in požgimo ves svet.

To je tista poslanica, katero nosi to novo blazno oboroževanje. Pod geslom, da so razgovori z Rusijo nemogoči, gre zapadni svet — in v prvi vrsti mi, naravnost na pot, katera nas pelje direktno v pogubo.

Drugače je položaj precej normalen. Tajnik zveznega poljedelskega departmeta, Brannan, ima načrt za odpravo 50,000,000 bušljev krompirja, katerega se bo enostavno kemično uničilo. Na trgu je krompir, saj kot mi pripoveduje moja žena, še vedno precej drag. Kar se mi precej čudno zdi je to, da je še toliko lačnih ljudi na svetu — in mi uničujemo živež — dočim posiljamo igrače otrokom v Evropo.

O zgodovini Mehike. (Nadaljevanje)

Lazaro Cardenas se je rodil enoindvajsetega maja leta 1895 v malem mestecu Jiquilpan, v državi Michoacan. Bil je eden izmed osmih otrok revne tipične mehiške rodbine. Čeprav ubožen, njegov oče vseeno ni bil pen. Posejval je nekaj akrov kamenite zemlje. Lazaro je skonal šest-razredno ljudsko šolo — višje šole ni bilo in oče je bil prevečen, do bi ga poslal v glavno mesto.

Kot Juarez je tudi on postal tiskarski vajenec in pozneje je dobil službo mestnega ječarja. Ko je Victoriano Huerta, po umoru Madera, začel kontra revolucijo, je osemnajstletni Lazaro izpustil edinega jetnika, katerega je imel v zaporu in se pridružil partizanom. S tem se je začela njegova revolucionarna kariera. Z dvajsetim letom je bil že kolonel — in ko je postal leta 1920 Obregon predsednik, je petindvajsetletni Cardenas dobil šaržo — generala.

To so bila leta učenja, katera so mu služila v poznejših letih. Nekaj kar ga je posebno razlikovalo od drugih politikov in generalov je bilo njegovo poštenje. Ko je bil poveljnik vojaške posadke v petrolejskem mestu Huasteca, mu je ob obisku ameriški petrolejski ravnatelj pripeljal v darilo lep nov avto modela Packard. To ni bilo nič izrednega, samo navada, da kadar je prišel nov vojaški poveljnik v tisti distrikt, se mu je podarilo avtomobil. Cardenas je to darilo odklonil, na veliko žalost njegovih podčastnikov. Imel je takrat neko staro podjetje (Hudson), katera je par dni za tem izdihnila. Ponovno mu je ravnatelj ponudil nov Packard. Cardenas ga je spet odklonil ter si kupil nov skromni "Dodge" na mesečne obroke. Tuji kapitalisti so že zgodaj spoznali, da imajo opraviti s človekom drugega kova. Ko so Vera-Cruski trgovci posodili 20,000 pesov Obregonovi armadi, v prepričanju, da ne bodo več videli te svote, je Cardenas, kateri je bil odgovoren za to posojilo, v enem letu povrnil ves ta znesek. Torej nekaj kar ni storil še noben vojaški poveljnik v Mehiki. Ali največje začudenje v deželi je povzročil slučaj, ko je dobil na roko 100,000 pesov za izredne vojaške potrebe in je in je na koncu termina povrnil državi 93,000 pesov, češ, da je lahko vse eno lajalen brez te izredne plače.

Kot guverner države Michoacan je takoj začel z deljenjem zemlje. Bogati veleposestniki so mu nudili vse mogoče, samo, da bi zemlja njim ostala, ali zastoj.

Naše gibanje Tone Jankovič ima prav. Če (Konec na 3. strani.)

Na vse njihove pritožbe in obljube je imel Cardenas samo en odgovor: "Moja dolžnost je, da izvršim ideale revolucije." Neka bogata Mehikanka, ki je bila poročena z nekim markizom v Španiji, je prišla osebno v Mehiko, da pregovori tega čudnega človeka in si reši svoje ogromno bogastvo, ki je obsegalo več kot deset tisoč akrov zemlje. Dve uri je trajala avdijenca. Na vse njene prošnje in obljube je bil samo en odgovor: "To ni ideja revolucije." Obljubila je vse mogoče stvari in kaj vse da stori za njene peone — ali odgovor je bil vedno isti. Ostala je nji le hiša na posestvu z gospodarskim poslopji in pa tristo trideset akrov zemlje. Vse drugo je bilo razdeljeno med peone. Ta grafica ga še vedno naziva s "trdovratni peon."

Ena do stotine je zgodb in legend o tem človeku, kateri je bil komaj štirideset let star ko je postal predsednik mehiške republike. V šestih letih njegove vlade je razdelil več zemlje med kmete kot so je preč v vseh letih revolucije. Njegov program je bil: Prvič — razdelitev zemlje med kmete, drugič — podvig življenjskega standarda delavcev. Tretjič — šolstvo, priliko za izobrazbo vsem. Četrto — izboljšanje zdravstvenih razmer. To je bil ogromen program šestletnega načrta, še posebno za sedem milijonov Indijancev, kateri so bili skoraj brez pravic. Spominjam se teh stvari ko sem bil z družino prvič v glavnem mestu Mehike leta 1939. Kot vsakega turista, je bila tudi moja prva pot v grad Chapultepec, kjer je stan mehiških predsednikov. Bil sem iznenaden ko so mi povedali, da sedanji predsednik ne stanuje več v tej palači ampak v mali hiši v bližini mesta. Drugi dan, ko sem obiskal narodno palačo, sem imel priliko videti stotine peonov, v večini Indijancev, ki so čakali za predsedniško avdijenco. Res, to ni bil navadni mehiški predsednik. (Dalje v prihodnji številki)

Pri nas.

Mnogo čitateljev Proletarca najbrž želi, da skoncem to zgodovino o Mehiki. Res je, da smanisem vrjel, da se bo tako raztegnilo. Ali kadar začneš — ne moreš končati in tako je tudi v tem slučaju. Ali v prihodnjih par številkah upam, da končam.

Prijateljem lepe umetnosti in pa tistim, kateri bodo v prihodnjih mesecih obiskali naše mesto, svetujem, da si ogledajo veliko razstavo umotvorov sloviteta holandskega slikarskega mojstra Vincenta van Gogha, katero je v našem Art institutu. Več o tem umetniku v prihodnji številki.

Naše gibanje Tone Jankovič ima prav. Če (Konec na 3. strani.)

Tole mi ne gre v glavo?

Cemu nihče izmed slovenskih beguncev noče priznati, da nihče zbežali po zmagi zaveznikov iz svoje rojstne domovine iz strahu pred "komunizmom", temveč raditega, ker so kolaborirali s Hitlerjem in Mussolinijem, to mi nikakor ne gre v glavo! Tudi tega ne zapodemo, kako da zdaj, po tolikšnih stroških vojne baš naš državni department te ljudi tako protežira — mar nikakor ne more doumeti, da so bežali iz svoje rojstne domovine edino zato, ker so bili na sovražniški strani ter mu pomagali?

Z UPRAVNIKOVE MIZE

(Konec s 1. strani)

obnovljeni in novi so pa John Debelak, Frank Mervar, Mrs. M. Nosan, Mrs. Frances Stefančić, John Samanich in August Zure. Tudi on v tem pismu sporočil o že imenovanem A. Božiču.

Carrollton, Ohio—Mary Cek je obnovila naročnino in pošto iz slabem finančnem stanju.

Fairport Harbor, Ohio—Lovrenc Bajc je poslal naročnino zase, za Alojza Grzelja in za Andjeja Kapef. Listu v podporo pa je prispeval \$2.30.

Wadsworth, Ohio—John Yentz je poslal znesek za koledar.

Edmond, Oklahoma—Franku Knafelcu je nekdo izmaknil Proletarca št. 2198, pa je nam pisal zanj in poslal eno desetico za stroške. Da, nekateri že eno številko težko pogrešajo.

Fayette, Pa.—Anna Blatnik je poslala znesek za dva Družinska koledarja.

W. Aliquipp, Pa.—George Smrekar je poslal naročnini za Antona Rožanc in Stefana Uršich, znesek za dva koledarja in listu v podporo sam G. Smrekar \$1.30, in Anton Rožanc \$1.

Hermine, Pa.—Anton Zornik je poslal znesek za 33 obnovljenih naročnin. Med temi sledeči še niso bili omenjeni: Mary Ursic, Morgan, Pa.; Slovenske Society, Bridgeville, Pa.; Mrs. T. Petrovic, Crafton, Pa.; John Opeka, Oakdale, Pa.; in Matt Guzel. Poleg vsote za omenjene naročnine je v nji znesek za nove naročnike — ena celoletna, 2 polletne in 1 četrtletna. Listu v podporo so prispevali Mrs. Petrovic \$2, Joseph Kocjan \$1, Anton Kozoglav \$1, Frank Augustin \$1, Matt Maurovich \$1 in Anton Premrov 50c. Poleg tega je zvišal naročnino koledarjev s 50 na 105, s pripombo "Če ne bodo preveč pozni." Iz tega poročila je razvidno, da je naš zastopnik resno na delu in želimo, da bi lahko še dolgo nadaljeval.

Ralph, So. Dakota—Joe Pinzar je poslal naročnino in denar za koledarja, to je eden 1949, in

eden 1950, za kar je poslal \$10. Torej \$3 za koledarje in \$7 listu v podporo. Ob enem pripomni, da je škoda, ker se nekateri tako malo zanimajo za svoj lasten razred in ob enem za njegove liste — to je delavske liste. Proletarec se mu dopade in mu želi obilo uspeha.

Port Washington, Wis.—Frank Leskovsek je obnovil naročnino za dve leti, naročil koledar in poslal znesek za njega za leto 1949 in 1950, in listu v podporo \$1. Več teh naših naročnikov naroča oba koledarja na enkrat, ne mislijo, da je prepozno za preteklega. Listu želi, da bi še dolgo izhajal in da bi tudi popolnoma ozdravil iz svoje zdajne boleznici.

Zdaj naj zopet sporočim katera društva so se priglasila ali plačala članarino Prosvetni matici.

Walsenburg, Colo.—Edward Tomšič je sporočil, da društvo 299 SNPJ ostane včlanjeno v tej ustanovi. Ta mesec bo prišel na letno sejo glavnega odbora SNPJ in se bo oglasil tudi v našem uradu, da se pogovorimo o tem in onem.

Eveleth, Minn.—Louis J. Lesar je poslal članarino Prosvetni matici za društvo št. 69 SNPJ \$6.

Gallup, N. M.—Anton Gantar je poslal članarino Prosvetni matici za društvo 120-SNPJ \$3.

Strabane, Pa.—Frances Bartol je poslala za članske znamke kluba 118 JSZ, in članarino Prosvetni matici za isti klub \$12, skupaj \$32.45.

Iz istega mesta je Jacob Pavcic poslal članarino Prosvetni matici za Gospodinjinski klub društva 138 SNPJ \$6.

Milwaukee, Wis.—Frank Perko je poslal članarino Prosvetni matici za Federacijo društev SNPJ za Južni Wisconsin \$12.00.

Fort Pierce, Florida—Paul Berger je nam sporočil, da se bosta vrnila iz soprogo nazaj v Chicago, o pardon — v Brook-

(Konec s 1. strani)

francoski Afriki bi dobila novo vzpodbudo. V tej stiski se francoska vlada nada, da ji bosta pomagala Amerika in Anglija — toda kako naj ji pomagata? Ali naj pošlje Truman v Indokino generala MacArthurja z našo armado, da porazi Viet Nam, ki francoske vlade nikakor ne mara? Kaj bi reklo javno mnenje po svetu, ako bi francoski imperializem v Aziji rešili z oboroženo intervencijo?

Res je položaj francoske vlade v teh okolščinah neprijeten. Ako bi Francija takoj po vojni priznala neodvisnost Indokine ter sklenila z njo trgovsko in obrambno pogodbo, pa bi sedaj ne imela te blamaže. Toda Francoski imperialisti se ne morejo sprijazniti z resnico, da je starih kolonialnih imperijev konec, pa so tiščali nazaj v Indokino. Ako bi bili razsodni, bi bili iz nje lahko častno odšli. Tako pa se bodo morali vrniti brez slave in osramočeni.

KAJ LAHKO STORI VSAKDO IZMED NAS V KORIST "PROLETARCA"?

- Pridobivajmo mu NOVIM naročnikom
- Obnavljajmo naročnino TOČNO čim poteče
- Agitirajmo med drugimi naročniki, da store isto
- Prispevajte v PROLETARCEV tiskovni sklad in pripravljajte to tudi drugim
- Oglasajte v PROLETARCU priredbe društev in druge stvari
- Naročajte slovenske in angleške knjige iz PROLETARCEVE knjigarnice
- Poskrbite, da si naroče AMERISKI DRUŽINSKI KOLEDAR vsi tisti, ki tega še niso storiili
- Naročite KOLEDAR tudi svojem v starem kraju in enako PROLETARCA.

Vsakdo naj stori za naš list kolikor more, pa bomo vse težave zmagovali!

field, Ill. Pravi, da tam so komarji čedalje bolj nadležni. Saj tudi tukaj leta nekaj okoli ušes, ki pa ne seže samo do krvi, večših gre celo do kosti.

Sharpville, Pa.—John Novak mi je sporočil, da on in Jože, kot menda zdaj dobiva list pod tem imenom. Toraj ga bomo prekrstili saj zato je nam sporočil. Omenja, da ima več letnikov koledarja, ki bi jih rad komu daroval, pred leti jih je pošiljal v stari kraj, ki jih je enkrat sam prečital. Zdjaj jih je pripraviljen poslati nam, da bi jih poslali v stari kraj, če ne, jih bo pa sam tja poslal.

Najbolje je, da jih Novak sam pošlje, ker mi nimamo posebne sreče s pošiljtvami. Ravno ta teden smo prejeli iz informacijskega urada v Lubljani, kjer je uposlen dobro znani Zvonko Novak, pismo, da koledar, ki sem ga jim poslal na njegov naslov 15. julija m. l., še ni primahal v Ljubljano. Ne vem kje bi se bil ustavljal, saj sem mu naročil, da naj gre naravnost v Ljubljano, brez da bi se kje kaj mudil.

Zdaj bom poskusil še v tem, da ga bom poslal priporočeno.

Cvetko Kristan je nam iz Ljubljane sam pisal, da želi več stvari, ki jih imamo tu v zalogi, pa kaj pomaga, če tudi mu pošljem, je vprašanje če bo dobil?

Oni menda še najbolj sigurno pridejo tja, ako jih denete v zavoj z drugimi potrebščinami, ki jih navadno pošiljate svojem v domovino, ker zavoji z živili in drugim blagom precej točno pridejo na svoje mesto.

IZ URADA "BIG" TONYJA

Oakland, Calif.—Citatelji so gotovo opazili, kako z veseljem je upravnik v 2195. številki Proletarca mahnil po "big" Tonetu, česar nisem zaslužil. Moje priporočilo uradu in Proletarcu sta se srečala nekje na potu. Predno nam pošta Proletarca dostavi, je star že teden dni. In, tudi poročila se vsled te oddaljenosti zakasne, zato vzame mesec dni, predno sem zveo, da so poslani copake prejeli. Zato mi ni bilo všeč, ker se je "znesel" nad mano vsled mojega pisma, češ, da ne berem Proletarca. Rečem mu le to: "Not guilty!" Morda bo kdaj nanesla prilika, da se osebno snideva, pa se bova o takih stvareh podrobno pogovorila. Boljše je, da smo si med sabo v soglasnosti kot pa da bi izgledalo kakor da se "špikamo".

Prijazno slovensko naselbino v San Franciscu — takozvani "kranjski hrib" — podirajo. Izgleda, kot da bi bila bombardirana. Država gradi novo veliko glavno cesto ravno preko slovenske naselbine. Nekateri hiše, ki so bile tej gradnji v napotje, so prepeljali drugim, precej so jih podri, ali pa le v napot, tako da res žalostno izgleda. Ko bo vse očiščeno ter preurejeno, pravijo, da bo zopet lepo. A vseeno se ti milo stori, ko vidiš, kako je bila ta stara naselbina tako porušena.

Marsikdo naših ropakov, ki se je na obiskih v San Franciscu oglasil na "kranjskem hribčku", se spominja gostilne, ki jo je obratoval na 18. ter San Bruno Martin Judnich. On in njegova soproga sta bila zelo postrežljiva in poznana ne samo v svojem okolišču temveč vsem, ki so prihajali na ta hribček od "blizu in daleč". Njune gostilne ni več. Oba pa že par let krije ameriška gruda. Torej shajališče, kjer so se naši zabavali in prepevali slovenske pesmi, je bilo ko sem bil zadnjič tam do malega porušeno. Izgleda res kot da bi bilo bombardirano.

Sreča za to slovensko naselbino na "kranjskem hribčku" je, da ni država za gradnjo svoje velike ceste vzela tudi zemljišča, na katerem stoji Slovenski dom. V njemu imajo seje vsa slovenska društva v San Franciscu — menda jih je osem vseh skupaj. Vzeli so od domovega stavbišča le kos zemlje, kar pa Slovenske mu domu ni napravilo nikake škode. Seveda, za odvzeti del parcele je dobil dom odškodnino, kot so jo prejeli tudi vsi drugi rojaki, ki so jim vzeli stavbišča, preko katerih gre nova cesta. Ako pa bi vžela državna oblast tudi prostor Slovenskega doma, potem pa bi bil to za slovensko naselbino v San Fran-

ciscu res udarec. Prav zaprav bi bil "kranjski hribček" s tem ves razvedjan.

Dvorana sicer ni velika vendar je za potrebe te naselbine dovolj prostorna. V nji je velika pivnica, v kateri tudi plešejo. Poleg nje je še posebna plesna dvorana. V zgornjem nadstropju je dvorana, kjer so seje društva, in pa čitalnica, ki jo vodi klub Slovenija. Dvorana je pripravna tudi za svatbe ter za veselice društev. Nedavno so sklenili povečati in modernizirati kuhinjo ker dosedanja je bila premajhna. Torej bodo v bodoče v nji pripravili še kaj drugega kot le hrenovke, ki jih Američani označujejo za "hot dogs". Lani je imel ta klub v tem domu zelo uspešno "vinsko trgatvo".

Dne 21. januarja to leto pa je priredil banket. Vstopnina, s prosto jedajo in pijačo, je bila \$3 za osebo. Kdor se ga ni udeležil, naj mu bo kar žal, kajti postrežba in zabava je bila vredna več kot \$3. Vsi smo bili zidane volje. Stolaravnatelj banketa je bil Jože Fabian. Vsakdo, ki je hotel kaj povedati, je dobil besedo. Tudi jaz sem vprašal za dovoljenje, se okorajžil ter napravil "spič" v korist Proletarca. Dejal sem, da vedno piše v korist delovnega ljudstva in je vreden podpore nas vseh. Nato sem še dodal, da bom pozneje pobiral prispevke zanj. Vsakcent v njegov tiskovni sklad mu je dobrodošel.

Ko sem s kolekto pričel, sem dejal, da imen ne bom omenjal, le skupno nabrano vsoto, ki je znašala \$14.50. Nekateri so dali po dolarju, drugi manj.

Predno sem s tem delom pričel, sem obesil svojo koncertino na vrat ter šel od omizja do omizja in iz nje prešal lepe slovenske melodije. Vse posetnike sem spravil v še boljše razpoloženje, sebe pa utrudil. Bil sem prenečen, ker je bilo na tem banketu tudi veliko mladine. Ko sem igral ameriški komad, so peli angleško, kadar slovenskega, pa zapeli v našem domačem jeziku, med njimi pesem "Pod mojim okencem", a nismo šli ven pod okno, zapeli smo jo kar v dvorani. Ta pesem je tu zelo popularna.

Ko sem odložil koncertino, sem vzel "cigar-bakso" v roke in nabral v prid Proletarca prej omenjeno vsoto \$14.50. Dobil sem listu tudi enega naročnika. Nabrano vsoto sem izročil predsedniku in tajniku društva, da sta jo prešela, predno sem jo poslal upravni listu.

Vsem posetnikom lepa hvala za prispevke. Ni veliko, a je boljše kot nič.

Iskren pozdrav čitateljem tudi od naše mame in seveda vso srečo pri vašem delu in v raznih drugih aktivnosti vam želi

— Anton Tomšič.

KOMENTARJI

(Konec s 1. strani)

glijno in Italijo. Toda podpore, kakor so jo na ameriške stroške deležne že ves čas po vojni Anglija, Francija, Italija itd., te nima Jugoslavija nič. Paketi posameznikov sicer pomagajo poedinim družinam, a moralo bi jih biti stotisoče več. Vzlic temu, ako se ne dogodi kaj nepredvidenega — kaka vojna provokacija na meji, kak atentat, ali če se bi zanimalo sabotažno delovanje — bo Jugoslavija svoje težave prebredla in v nekaj letih bo res v stanju dvigniti življenjski standard do zadovoljive višine. Danes še ni blizu temu cilju.

John Simon iz sosednega Oak Parka je bil z ženo tudi v Jugoslaviji — na obisku na svojo roko. O razmerah v nji se je privatno jako kritično izražal — toda v Prosveti je bil v svojem opisu zelo strpen. In tudi Mary Prasninar, ki je bila tam v imenu SNPJ, se je vrnila nič kaj zadovoljna, kot je pričal njen dopis v Prosveti. Svoje poročilo o obisku bo podala na seji gl. odbora SNPJ, ki se vrši ta mesec.

Chicago Tribune pravi, da je bilo v Zed. državah že leta 1939 nad 1,350,000 pristašev (sopotnikov) komunistične partijske linije. Kje so njeni raziskovalci dobili to število, niso povedali. Niti niso pojasnili, da če je imela komunistična stranka v USA poldrugi milijon pristašev, čemu je vselej dobila tako malo glasov! Isti list trdi, da je bilo med vojno v času prijateljskega pak-

ta med Stalinom in Hitlerjem že 20 tisoč pristašev "partijske linije" na plačilni listi zvezne vlade — mnogi izmed njih v državnem departamentu. Kmalu bodo začeli trditi, da je vsa demokratska stranka le nekaka podružnica komunistične partije.

RAZGOVORI

(Konec z 2. strani)

je papež napovedal svetoletni jubilej — zakaj bi ga ne imel naš Proletarec! Jaz vem, da nas je še precej živih, kateri bomo dostojno proslavili to naše jubilejno leto. "Program bo izdelan v kratkem.

Slov. soc. pevski zbor Naprej v Milwaukeeju bo praznoval svoj 40-letni jubilej v nedeljo 12. februarja. Milwaukeeški sodruzi, kateri nas ob vsaki priliki posetijo — so v resnici vredni, da njim te njihove obiske v največjem številu — povrnemo. Zato 12. februarja vsi v Milwaukee!

Jugoslavija v velikih akcijah za uporabo prirodnih bogastev

(Dalje s 1. strani)

inozemskih družb. L. 1939, se je pridobilo v Jugoslaviji samo 1,000 ton. Sedanji petletni načrt določa, da bo doseglo pridobivanje nafte na koncu sedanje petletke 450,000 ton. Pri raziskovanju naftnih ležišč so dosegli geologi sijajne uspehe.

Začeli so tudi predelovati oljne škrljence, iz katerih dobivajo bencin in razne druge destilate. Po osvojitvi so našli velike plasti gline, belega boksa, sljude, kvarcita, mavca, grafita in kremenčevega peska. To je omogočilo odprtje nekaterih tovarn za izdelovanje električnega in navadnega porcelana, samota, ognjevarnega materiala itd. Za industrijo stekla so zagotovljene vse potrebne surovine. Raziskujejo tudi zemeljski plin, ki ga je v Jugoslaviji precej. Mnoga tamošnja mesta bodo kmalu začela uporabljati za kalorične elektrarne naravne pline namesto premoga.

Doseženi uspehi najbolj dokazujejo pripravljenost in odločnost jugoslovanskih strokovnjakov. Škoda, da je v Jugoslaviji malo strokovnjakov v geološki znanosti. Zato so Jugoslovanci posvetili veliko skrb izučevanju novega tehničnega kadra. Odprti so sedaj razni tečajji in geološki tehniki; kjer se bo izurilo na stotine novih tehnikov. Ob koncu petletnega načrta bodo prišli s fakultet visoko kvalificirani geologi — prvi po osvoboditvi jugoslovanske države.

Vodna spomenica jugoslovanske vlade

Jasno je, da preti jugoslovanskemu gospodarstvu od strani Avstrije zelo velika nevarnost, če bo ta po sedanjih načrtih vzela Dravi vode z južnih pobočij gorske verige Visokih Tur skozi predor na severno stran tega gorovja. Zato Jugoslavija zahteva, da se v pogodbi Avstriji določijo glede vodnega režima tele odredbe:

1. Avstrija se obvezuje, da ne bo spremenila naravnega režima vod, ki tečejo iz Avstrije v Jugoslavijo, z akumulacijo, graditvijo nasipov, pregrad, prekopov in s tem podobnim, posebno pa, da ne bo odvedla voda iz bazena Drave, ne da bi se poprej v tem ne sporazumela z Jugoslavijo.

2. Avstrija se obvezuje, da bo izkoriščala sedanje vodne naprave na vodah, ki tečejo v Jugoslavijo, samo tako, da s tem ne bo prizadejana škoda izkoriščevanju voda in vodne energije po Jugoslaviji.

3. Avstrija se obvezuje, da se bo pri delih, s katerimi bi bil naravni režim voda na kakršen koli način spremenjen, poprej posvetovala z jugoslovansko vlado in da ne bo začela takih del, dokler ne bo doseženo soglasje med obema vladama.

(Dalje prihodnjič)

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
3724 WEST 26th STREET
Tel. CRawford 7-2212

OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P.M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
6:30 to 8:30 P.M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)

Residence:
221 Shinston Rd., Riverside, Ill.
Phone Riverside 2212

Miško Kranjec: Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

"Samo na dopust grem," je odvrnila. "Zakaj sprašuješ?"

"Stuhec je povedal, da je nadzornik pri njih rekel, da se z dopusta ne boste več vrnili sem."

Giza se je združila. "Ali je res, Stuhec?" je vprašala. Fant je vstal in bil ves rdeč. Po zadnjih dogodkih ni bil več tako trden.

"Ne vem," je dejal, "saj nisem nič rekel..." Vse izpraševanje je bilo zaman. Stuha so doma po nadzornikovem nasvetu naučili, naj drži jezik za zobmi! Lagal je celo, da nadzornik ni bil pri njih tisti dan!

"Vrnila se bom," je naposled dejala Giza otrokom. "Ta čas vas bo učila gospodična Oliva. Glejte, da mi ne boste delali sramote!"

A ne samo pri Stuhčevih, tudi v šoli so bili prepričani, da se Giza ne bo več vrnila k Svetemu Ivanu, razen po svoje stvari in po — slovo. Smon o tem sploh ni dvomil in je nadzorniku pri Stuhčevih svetoval, da je treba Gizo brezpogojno prenesti, ker "prej ne bo miru in reda pri Svetem Ivanu". Najmanj pa je dvomil v vse to kaplan, ki je dobil pri nadzornikovem obisku tak udarec! Vsi so vedeli, da kaplan tega ne bo pozabil! Vedeli pa so tudi, da si je kaplan zelo dober z Markom Kranjcem, ki je bil strah in trepet Stajerske dežele.

Po odhodu Klemenčevih je nastalo pri Svetem Ivanu mirno vzdušje. A za njima se je čutila neka praznina, ne v vseh, pač pa v šoli. Rožman je taval po Svetem Ivanu, pa se mu je zdelo, da se pri tem boju ni najlepše izkazal. Grizlo ga je v prsih. Zatekal se je k mlajšim učiteljem, a tudi ti so čutili praznino. Navadili so se bili Gize. Manca ni imela komu pripovedovati svojih večnih skrivnosti o drugih. Tembolj zdela, ko se je že vse vedelo o večerji pri Stuhčevih, o Pavlinem sestanku z nadzornikom, poleg vsega pa je bila izvohalo še nekaj o stvari med Koreninovima in Smonom.

Podleskec in Plavšek sta tarnala, ker sta izgubila tretjega za preferanso.

Prav tako je bilo žal Mihi Kuharju, ker posledje ne bo imel s kom svojih večnih političnih razgovorov. Miha je vedel, da ne more z Matijo do kraja, na njegovo pot. Toda bil mu je nezogibno potreben. Zakaj Miha se je čedalje bolj zdelo, da se bliža veliki čas. Odkar je Miha vodil Matijo po vaseh, po hišah, je njegov ugled zelo zrasel. Tega se je zavedal. Matijo so sicer že povsod dobro poznali, a zdelo se jim je predaleč, kakor on govori. Lahko pa so šli do Mihe. To je bilo blizu. Miha sicer ni hotel izrabljati Matijo in ta senca neskladnosti med njima ga je zelo bolela. Toda "to je za nas predaleč", kar je napovedoval Matija. "To mi vsi želimo", je nekoč z grenkim nasmehom priznal Miha. "Za sto ali še več let", bo morda res tako! Ali za nas je to zelo daleč. Mi ne moremo tako dolgo čakati!" Miha je pričakoval prej. Matija je govoril o tem, kako si morajo ljudje sami pomagati, sami se morajo rešiti. — Kako naj si Slovenske

gorice same pomagajo? se je smehljaj Miha. — Zares, kako naj si ta težka trudna ilovica sama pomaga, je čutil Matija, ko je odhajal z Gizo od Svetega Ivana. In v slutnji, da se nikdar več ne bosta vrnila sem, je čutil, da je ljudi samo rahlo vznemirilo, da pa jim ni mogel dati tiste, kar bi potrebovali. Tudi je vedel, da jih je sicer, vsaj nekateri pritegnil, a ne do sebe, pač pa do Mihe. Za Miho pa je taktar že dobro vedel, da pričakuje pomoči samo še od drugod.

"Ne bo prej spoznal," je dejal Matija Gizi spotoma, "dokler ga ne bodo odrinili, dokler se ne bodo drugi polastili oblasti, on bo pa ostal še naprej dekla!"

Počitnice pa niso bile dolge. Giza je po nekaj dneh dobila domov odlok, da ji je banska uprava odobrila samo desetdnevni dopust in naj se zato nemudoma vrne na službeno mesto.

Skriven predlog za njen odpušč iz službe ali vsaj za prenestitev se je neje "izgubil", pač pa je naključje, točelo, da je prišel prav tedaj odlok, da je napredovala v višjo skupino.

Po njuni vrnitvi se je položaj pri Svetem Ivanu jasnil. Vsaj Matiji se je zdelo tako. Giza je posledje imela kar dobre odnose z vsemi učitelji razen s Smonom. Mladi so jo česče obiskovali. Zdjaj sta prišla France in Manca, potem spet Oliva in Pavla. Prišel je celo Rožman v svojem tavanju. Kaplan je z jezo spoznal, da se v šoli ne more na nikogar nasloniti. Ostal mu je samo Smon, katerega pa je sovražil, ker je slutil v njegovem življenju nekaj umazanega, tembolj, ker se mu je zdelo, da njegovi obiski h Koreninovima niso prijateljski, marveč da se tam nekaj plete.

A če se je na šoli počasi jasnilo, če je na šolo prek Gize imel vpliv, se je Matiji zdelo drugod vse še preveč razbito. Zase je stal Miha Kuhar s svojimi kmečkimi ljudmi. Vsa zaseda sta stala Plavšek in Podleskec. Plavšek je bil postenejši in narodno zaveden, medtem ko je bil "stari žandar" zgolj računar. Vendar je bil Matija prepričan, da bo prav ta "računar" znal presoditi položaj. Vsekakor mora oba pritegniti. Ne sme ju pustiti Korenu in prek Korena Sušniku! Še vedno sta lahko koristna slovenskemu narodu; še nista tako daleč od njega, celo pa ne Plavšek.

Vrtinčilo se je Matiji v glavi, da mora iz tega zvariti čim manj skupin. Z Miho si mora priti na jasno in mu dati v oporo vse učitelje, razen Smona. Tako bi imeli za sabo vse revneje kmete, viničarje in želarje. V bodočnosti bi lahko mnogo pomenili in prej ali slej vli usodo fare Svetega Ivana v svoje roke.

(Dalje prihodnjič)

GIVE A

Valentine

OF

Flowers

TUESDAY, FEBRUARY 14

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CAnal 6-7172—6-7173

ZA LIČNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING COMPANY

Tel. Michigan 2-3145

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Asia's Menace to Capitalism

Even a casual reader of the daily press should have caught the idea that Asia is this nation's number one worry right now. From the news items to the brainy columnists, the mere mention of the world's largest continent is a signal for groans.

There's a reason. China, the largest nation on the continent, has fallen under communist control. India has recognized the communist government. Britain and France are anxious to do likewise, despite the restraining influence of American opposition.

Why does the rise of communism in Asia bother America? There are many answers, all springing from the fact that this country still aims to function under a private-profit economy.

It is hard lines for a private-profit economy when close to a billion people in a broad expanse of the world are shut out as potential customers. And that is pretty much the effect of communist supremacy anywhere in the world.

The late Adolph Hitler once shrieked a sentence about Germany that can apply with equal force to the private-profit system in this nation. "Germany," he bellowed, "must export or die."

So, too, a capitalist system, which functions only when it can get workers to produce surpluses for sale and profit, must either export or die. It must export goods to prevent an unemployment crisis. And it must export dollars for investment or it ceases to be a capitalist economy.

However, while the spread of communism in Asia is a menace to American capitalism, it does not threaten the American nation quite so sharply. For America has a way out.

The way out is to socialize the American economy; to stop producing wealth for sale and profit and start producing for the use and welfare of the American people.

If any American capitalist protests that there is no money in producing for use, we will be quick to agree with him. However, we Socialists aren't concerned about producing for the profit of owners. All we seek is the welfare of people, and we think that could be achieved better by permitting Americans to consume what they produce than by sending the products of industry to Asia and elsewhere.

And anyway, we are not directing our remarks to the profit-takers, but to the workers. What do THEY propose as a solution to the problem of shrinking markets? Are they willing to fight somebody for a sphere of trade and investment? Or would they rather have a socialist economy here at home?—R.L.A.

\$600 Million Profit Doesn't Soothe Sloan, G. M. Head

Alfred P. Sloan, board chairman of giant General Motors, wears a peculiar pair of spectacles. When he peers through them with one eye, everything looks rosy. His other eye, however, sees things darkly.

The dark glass is the one through which he gazes upon the Truman Administration and all its "Fair Deal" measures for the benefit of workers, farmers and the rest of the plain American people. The rosy side of the spectacles is the one he was looking through a few days ago when he made this announcement:

In 1949, the year just passed, General Motors made a fabulous "net profit" of "over \$600 million," an enormous increase over even G. M.'s record-breaking profit of \$440 million in the preceding year—1948.

To grasp the size of that \$600 million profit, stop and realize that it is more than half a billion dollars in one year, and that it is "net," after paying all costs AND TAXES. Sloan acknowledged that it is the biggest profit ever made by any corporation anywhere in the world. He also pointed out that it is more than \$13 on each share of General Motors' common stock, after paying full dividends on the preferred stock.

On the \$10 par value of G. M. common stock, the \$13 is a 130 per cent profit in one year. Even on the present market price of \$72, the profit is about 18 per cent.

The stock, however, has been repeatedly "watered" in the past, by means of "stock dividends." So the profits on the money actually put into the company by the stockholders is even larger than those figures indicate.

After looking upon this almost incredible \$600 million "net profit" through the rosy side of his glasses, Sloan shut that eye and through the other took a typical, pessimistic peek through the dark side.

He saw "high taxes" making things very tough for General Motors. He viewed with horror the Truman "Fair Deal" and suggested it was driving the country down a dismal road to the "Welfare State" and "Socialism."

"But," someone may say, "perhaps Sloan was not thinking only of General Motors. Perhaps his heart was bleeding for other auto manufacturers."

If so, his heart bleeds easily. The latest figures published by the Securities and Exchange Commission, show that the automobile industry as a whole is not faring so badly.

In the "third quarter" of 1949, its "net profits," after paying all costs AND TAXES, ran at the rate of 27.2 per cent a year.

But perhaps Mr. Sloan is a truly big-hearted and broad-minded man, who is thinking not only of his own industry, and suffers at the sad fate of other industries.

If so, does he think they should, after paying all costs AND TAXES, have an average profit over 13.6 per cent? That, according to the S. E. C., was the average "net profit" rate of ALL large American manufacturing corporations in the third quarter of 1949.

It seems clear that taxes and the "Fair Deal" are not ruining such corporations as Sloan's. On the contrary, he and other Big Businessmen like him should get down on their knees and give thanks that they live in a country where they can enjoy such wealth, power and profit.

"Solomon in all his glory was not arrayed like one of these." Never in history, anywhere in the world, was any nation so generous to "free enterprisers" such as Sloan.

Yet, if President Truman or anyone else tries to do something for the plain people—give them a little security or a few more of the good things of life—the Sloans take a "dim view" of it through the dark side of their glasses. Anything like that, they insist, is Socialism.—Labor.

Tuesday is Date Night - February 14

No one has to be reminded that Valentine's Day falls on Tuesday this year. One will never forget this traditionally sentimental day, to remember wives, mothers and sweethearts with flowers.

The florists tell us there are many more flowers this year for Valentine's Day.

The Chicago growers have the help of employees and they promise us plentiful supplies of colorful flowers of every description. Order your selections early.

Heart Breaking

"This is so touching," said the father as his son borrowed \$50.

Squelched

The train came to a sudden stop, jerking the passengers around.

"What happened, conductor?" cried one nervous old lady.

"Nothing much," said the conductor. "We hit a cow."

"Oh," said the relieved old lady. "Was it on the tracks?"

"No," replied the disgusted conductor. "We chased her into the barn."

Horse Losing Out

The horse is losing its last stronghold against mechanical power. The Department of Agriculture reports that nearly half of all farms in the United States now have a truck or a trailer to hook on the back of a car.

It's a great system

By JOHN PAINE

LITTLE LUTHER

"What has the government got against poor A&P?" Mr. Dilworth complained.

"Plenty," Little Luther said, "and they're not poor."

"After all," Mr. Dilworth said, "they're just trying to make an honest living."

"Maybe they should try a little harder."

"That nasty old Justice Dept. is suing just because they're big. They're against bigness, that's what they are."

"Stop quoting those A&P ads at me, Pop. It's enough that I can't pick up the paper without having those full-page moans and groans staring me in the face. Don't be a Big Sir Echo."

"Hah," said Mr. Dilworth, "you are just against free expression!"

"It ain't free, Pop. It's costing 'poor little A&P' millions, and obviously they can afford it."

"All they're doing, Luther, is taking their case to the people."

"That's a welcome change. All they usually do is take the people."

"Nonsense, Luther. Everybody knows the A&P charges low prices."

"Sure, Pop, it's very simple. They keep their prices low when they want to drive a small corner grocer out of business, and when he folds up, they can raise their prices as high as they please."

"Ah," said Mr. Dilworth, "isn't free enterprise wonderful!"

FROM THE BRITISH METAL WORKER

"What did you tell the man just now?"

"I told him to hurry."

"What right have you to tell him to hurry?"

"I pay him to hurry."

"How much do you pay him?"

"Eight dollars a day." (The original used shillings.)

"Where do you get the money to pay him?"

"I sell products."

"Who makes the products?"

"He does."

"How many products does he make a day?"

"Twenty-four dollars worth."

"Then instead of paying him, he pays you \$16 a day to stand around telling him to hurry."

"Well, I own the machines."

"How did you get the machines?"

"Sold products and bought them."

"Who made the products?"

"Shut up. He might hear you."

Realtors Mum About This

Question for the real estate lobbyists:

When is "socialism" not "socialism"?

The question is asked in all seriousness. Week in and week out your lobbyists tell us that programs like Federal aid for cooperative housing, slum clearance and public housing are "socialistic."

But you never even whisper "socialism" about the same sort of Federal aid program which insures mortgages on homes. You know that one. That's the one that takes the risk out of the mortgage business.

All this is mentioned because the Federal Housing Administration reports it insured almost \$4 billion in loans on nearly half a million new homes last year.

You lobbyists don't have to be reminded that more than a million homes and apartments were started in 1949. Which means that the FHA aided in the construction of half of those.

In other words, the Federal Government — yes, those awful, awful bureaucrats — had a lot to do with making 1949 the most prosperous year in real estate history. After all, how many of those half million homes would have been built if there had been no mortgage insurance program?

Got an answer to that "socialism" question yet?—L.R.

3,700,000 T.V. Sets

Warnings, in Congress and elsewhere, that millions of television sets might be made obsolete by new scientific developments, were given support at least so far as the numbers are concerned. A spokesman for the television industry said there are now 2,700,000 sets in use in this country.

Who Threatens the Press?

Most of the country's largest daily newspapers ignored the sensational report by the Federal Trade Commission disclosing that a majority of big business made a profit of around 20 per cent, after all taxes, in 1948, compared with about half that before the war. The report, one of the most important profits stories to break in many years, was available to all newspapers.

Did you see it in your home-town paper? A spot check by Labor Press Association revealed that The New York Times, which generally takes care to report all details of a story, cut this one to less than half a column. The New York Herald Tribune did not carry the story at all. Neither did any of the Washington dailies. Nor any in many other cities whose papers spend money for special Washington correspondents.

The Journal of Commerce, although a financial and business paper, carried less than half a column.

But when the American Newspaper Publishers Association meets this spring in its annual back-scratching convention—which often is hard to distinguish from a very dull, four-day cocktail party—you can be certain its members will assure one another that they are firm believers in freedom of the press.

Freedom to what? Freedom to keep their subscribers in ignorance? Freedom not to let the people know that those who scream loudest about taxes make the biggest profits? Freedom not to make their advertisers mad?

As many persons have observed many times before, the greatest enemies of freedom of the press are the publishers.—League Reporter.

The Miner and the Gas Stove

A Collinsville, Ill., coal miner is in difficulty with his union, the Progressive Miners, because he wants to install or has installed, a gas furnace in his home. The Progressive Miner records that his local union has a by-law reading:

"Any member of this Local Union who resorts to any method of heating his home other than coal or wood shall be suspended from this Local Union for a period of two years and be further deprived of any benefits from this Local Union."

One could not find a better illustration of the silliness of maintaining a system that makes work seem desirable.

The United Mine Worker Journal in December published graphs showing that coal mining, despite misrepresentative statistics often used to give a contrary impression, is the most dangerous work in the world. It costs much human life to have homes heated by coal.

There is one thing the miner fears more than the danger of working: it is the danger of having no work. It's no unreasonable fear either for miners know what it is to have none. But is it reasonable to insist that homes be heated by the material to provide which men's backs are broken daily, their lives snuffed out oftener than in any other industry?

If workers planned the work of the world, would there be any sense to that Collinsville local by-law? Is there any sense to maintaining a system that makes it desirable to increase hazards needlessly simply because this gives more work?—Industrial Worker.

This is a Danger Sign!

Of all the "privately-owned" farm land in the United States, 41 per cent is held by only 3 per cent of the "individual" owners. Another 6 per cent is owned by corporations.

Thus nearly half of farm land is in the hands of corporations and "factory farmers" who, according to a new Department of Agriculture "survey," each own "1,000 acres or more."

These figures are so staggering that they are hard to believe, but they come from the highest government authority on the subject.

An old saying points out that, in the time of ancient Rome, "great estates ruined Italy." Ownership of land by a few has destroyed democracy in many other nations, and may endanger even this "Land of Freedom." The American ideal is "family-size farms."—Labor.

Battle in Oregon Shows How Big Advertiser Tries to Dictate News

PORTLAND, Ore.—It has often been charged that large advertisers control the daily press. The "Oregonian," big morning daily here, has just revealed a shocking attempt in that direction.

Recently, the "Oregonian" ran a front page story on a decision by a National Labor Relations Board trial examiner. It found the Meier & Frank department store guilty of trying to smash the A. F. of L. Retail Clerks' Union during an organizing drive among its employees.

It was a fair story and entirely legitimate news. But the management of the store promptly cracked down, canceling over seven pages of advertising already in type. Thereafter, it held down its "ads" in the "Oregonian" to a maximum of one page, just a fraction of its usual quota.

By contrast, the store increased its advertising in the rival evening paper, the "Oregon Journal," which had soft-pedaled the decision.

The "Oregonian" stuck by its guns. In a front page editorial, the paper declared it "strives to report the news completely, impartially and without fear or favor — and will continue to do so."

Organized labor rallied back of the paper. The A. F. of L. Central Labor Council commended the "Oregonian" and denounced the store's action as "an attack on a free press that strikes at the very root of democratic government and a free society."

This got under the skin of the department store's management. A few days ago, it increased its advertising budget in the "Oregonian" slightly, but still far below normal.

The paper's editor let it be known that, whether or not the store maintains its partial boycott, the "Oregonian" will not backtrack from its policy of publishing the news, "no matter whom it hurts."

Conflict

By HAVA KRASCOFF

Boredom and day-dream Parent indolence. But the mind drifting On the stream of brain torpidness Yet harbors the wrath of discontent;

As the chained hound Of ineffectual ire It gnaws the bone Of living.

He who would acquire fame must not show himself afraid of censure.—Simms.

SECURITY? Three and a half million Americans of retirement age (over 65) have no cash income at all, the Census Bureau reported. This is about a third of the total in the age group. Another third has an income of less than \$808, or \$16 a week.

Such statistics suggest the reason for recent attacks by reactionary Congressmen and others on efforts of the Census Bureau to obtain income figures.

Sure, We'll Pay It

Here in Reading and its environs the public is being plagued by a strike that has kept us all without public transportation for more than three weeks.

Most people believe that the workers are striking against the transportation company. Even the strikers believe that. But they are wrong. The strike is against the people, most of whom are workers. And, incidentally, that is the case with almost every strike.

To show what we mean, we now submit a letter which was sent to us by a "regular rider" of the busses. Here it is:

"Dear Neighbors:—Just as usual, money seems to be the lock that is keeping the bus doors closed to a much needed traffic.

By charging ten cents a fare for a ride sufficient moneys would be on hand to pay the reasonable demands of the workers, buy the number of busses in the future as their need becomes manifest and have some on hand about twice a year, during business depressions, to give anyone or everyone free rides for a week at a time to boost all kinds of endeavors and legitimate pleasures for a good time for all. I do not think the bus management would be so stingy as to say that no funds were available for such a solution if given the above price for Bus rides!"

Now what is our letter-writer suggesting? Isn't it that we, the public, and not the company, pay the wage increase that the strikers are demanding?

And does anybody doubt that that is precisely how the strike is going to result?

We are not making our point in an effort to persuade the strikers to abandon their demands. However, we think it is in order to understand that the owners of industry never pay anything. Invariably, what they give to one group of workers they take from the many groups of other workers who are the public.

We can keep this sort of thing going on forever if we like. But wouldn't it be a good idea to have a socialized economy under which all workers could plan for their own welfare and produce abundance for their own use without paying tribute to owners?

Well, we may do that some day. But until we do workers will have to look out for themselves, as individuals and groups, regardless of who pays the bill. And so we second the motion of our correspondent. Give the strikers what they want and soak the rest of us to pay for it. Why not; everybody else does.—Reading Labor Advocate.

Why Workers Should Join Credit Unions

Congressman Francis E. Walter (Dem., Pa.) has introduced a bill to place a Federal limit of 3 per cent a month on interest rates. Under present state laws usury as high as 240 per cent is permissible in at least six states, according to Mr. Walter. That's outrageous, but is the remedy to be found in legalizing 3 per cent everywhere in the nation? We don't think so.

The proposal is new proof of the need for a lot more "credit unions," such as many labor unions and other organizations have formed to assist workers who are in need of funds. The members of the credit unions put up the capital. Those who don't borrow get interest on their investment. It's all very simple and it's death to Shylocks.

A business man, of course, never pays anything like 86 per cent. The wage earner is the one who falls into the hands of the "loan sharks." Everyone should be a member of a credit union. Then the "small loan" chains — which are fabulously profitable — would be driven out of business.—Labor.

Poverty and Politics

Over 8,000,000 families and individuals outside family circles in the United States still receive money incomes of less than \$1,000 a year. The American family averages about four members — those with low incomes unfortunately more. So several million family groups of upwards of five individuals are getting by somehow on less than \$3 in cash a day.

Granted that perhaps 3,000,000 of these "consumer units" dwell on farms and get part of their food and shelter by their own labor without the mediation of money. Granted that today's figures are immeasurably better than those of depression years, when almost half of all American family incomes were under \$1,000. Still, the picture offers no grounds for complacency.

A good 15 years ago, when the dollar would buy twice as much as today, five responsible agencies engaged in social research made independent estimates of the family income necessary to maintain a "minimum level of health and decency." The average of the five came close to \$2,000 a year.

There are, of course, obvious political overtones. The statistics could be used to argue for the program of the "Fair Deal." But these overtones have their counterpart toward the other end of the scale. Too many comfortable Americans never let themselves see all the way down the economic ladder, and define the "workingman" in terms of the unionized craftsman who builds their new houses at \$20 a day.

Because a third, perhaps, of Americans live distressingly below the generally accepted national standard may not be sufficient reason for enacting a vast medical program embracing everyone, or social security, or farm supports aimed at subsidizing a comfort level.

On the other hand, branding as "statism" every attempt to bring certain necessities within reach of the really poor, to insure them against some of the calamities in mortal existence, or to achieve a better distribution of a bountiful national income is not only futile politics; it is likewise meager humanity.—The Progressive Miner.

English in Paris Paris merchants and hotel proprietors this year decided to greet Americans in English. Some results were very curious.

One modiste on the Rue de Rennes displayed a notice in her shop window reading: "For Sale: Dresses for Night Life and Street Walking."

There is a typewritten sign in the lobby of a hotel in the Latin Quarter which reads: "Guests are invited to make noise after 10 p.m. as little as possible."

It is one of the most beautiful compensations of this life that no man can sincerely try to help another without helping himself.